

pisze: „W szkole, która Pniewskiego od początku silnie do siebie przykuła, stał się on siewcą idei czystej polszczyzny, nieskażonej obcymi naleciałościami – stał się wnikliwym obserwatorem trudności, z jakimi w zakresie języka polskiego tak w słowie jak i piśmie walczyć musi młodzież szkolna ziemi gdańskiej, żyjąca w środowisku mieszaniny językowej niemiecko-kaszubsko-polskiej. Gruntowne zestawienie i analizę błędów językowych w pracach młodzieży Gimnazjum Polskiego w Gdańsku opublikował Pniewski w pracy zamieszczonej w „Roczniku Gdańskim” za rok 1927 [...] W wydanych w r. 1928 „Ćwiczeniach w poprawnej wymowie dla szkół pomorskich” dał Pniewski gruntowne przemyślane zestawienie najczęściej się powtarzających w mowie potocznej odchyłeń i naleciałości fonetycznych i gramatycznych skutkiem współlistnienia na terenie gdańskim dwóch zasadniczo różnych języków. W licznych artykułach popularno-naukowych, zamieszczanych w tygodniku przedwojennym „Straż Gdańska” z r. 1935 zwracał uwagę na zasadnicze różnice między językiem polskim i niemieckim [...] a w szeregu pięknych artykułów w „Straży Gdańskiej” z roku 1937 p.t. *Kult mowy ojczystej* głęboką swą troską o czystość języka polskiego tak w mowie potocznej, tak i w publikacjach literackich; tłumaczył racje bytu regionalnych polskich właściwości językowych, zwracał uwagę na potrzebę poszanowania odrębności polskich gwar ludowych, przeciwstawiał się próbom tępienia różnic gwarowych, wywodząc ich pochodzenie i prawo bytu z warunków przyrodzonych i struktury gospodarczego i duchowego życia.” [Cyt. za: Marcin Dragan, Dr Władysław Pniewski, w: W 35 lecie założenia Gimnazjum Polskiego w Gdańsku, Gdańsk 1957, s. 12).

Z inicjatywy Pniewskiego powstaje też pokaźna biblioteka gimnazjalna, która to w r. szkolnym 1938/1939 liczyła 13485 tomów. Była to największa polska biblioteka publiczna w W.M.Gd.

26 października 1925 r. Władysław Pniewski, na podstawie pracy „Narzecze wsi Zgorzelca” – otrzymuje na Uniwersytecie Poznańskim dyplom doktora filozofii oraz tytuł profesora szkół średnich. Oprócz ożywionej działalności pedagogicznej, niezwykle aktywny jest Pniewski również na polu naukowo – literackim oraz wydawniczym. Jego bibliografia liczy ponad 150 różnych tytułów, z pośród których warto wymienić m.in.: „Morze polskie i Pomorze w pieśni”, „Krzysztof Celestyn Mrongowiusz. Księga pamiątkowa”, „Antoni Abraham, wielki patriota z ludu kaszubskiego”, „Gdańsk w polskiej literaturze pięknej”, „Język polski w dawnych szkołach gdańskich”, „Bibliografia kaszubsko-pomorska w zakresie języka i językoznawstwa [...]”. Należał Pniewski w tym czasie do czołowych znawców problematyki gdańskiej i kaszubsko – pomorskiej. Aktywnie działał w Towarzystwie Przyjaciół Nauki i Sztuki w Gdańsku (TPNiS), gdzie od r. 1926 kieruje Sekcją Językoznawczą, a od r. 1927 wchodzi w skład zarządu, jako

List W. Pniewskiego z dn. 6.08.1932 r.
do Stanisława Brzeczkwoskiego, sekr. Red.
„Gryfa” (BG UG Rs II 86/1/10)

